

ihalede Kurumuna prim borcu olmasına rağmen İdarenin, hakediş ödemesinden önce işverenin borç sorgulaması yapmadan, mevzuata aykırı şekilde, hakediş ödemesi yapması ile oluşan kamu zararı

Kamu İdaresi Türü	Belediyeler ve Bağlı İdareler
Yılı	2018
Dairesi	5
Karar No	420
İlam No	95
Tutanak Tarihi	5.3.2020
Kararın Konusu	Çeşitli Konuları İlgilendiren Kararlar

Borç sorgulaması

İşvereninKurumuna prim borcu olmasına rağmen İdarenin, hakediş ödemesinden önce işvereninKurumu ile.....Bakanlığına borç sorgulaması yapmadan, mevzuata aykırı şekilde, hakediş ödemesi yapması sonucu TL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak;

Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının

Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmeliğin “Hakedişden kesinti ve mahsup” başlıklı 6 ncı maddesinde;

“(1) İdarece işverenlerin hakedişleri, Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödenir.

(2) İdare, işverene yapacağı her hakediş ödemesinden önce, işverenin ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının olup olmadığını, üniteye yazı ile sorar. Üniteye, işverenin ve varsa alt işverenlerinin muaccel borcunun bulunmadığı hususu idareye bir aylık süre içinde yazı ile bildirilir. Yazı ile bildirilmediği sürece, idare tarafından işverene hakediş ödenmez.

(5) İdarece, işveren ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarına mahsup edilmek üzere yapılan kesinti tutarı, ödeme belgesinde gösterilir. Bu kesinti, ödeme makamınca muhasebe kayıtlarına intikal tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma veya Kurumun önceden bildirilen banka hesabına yatırılır. Hakediş miktarı, işverenin ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borcunu karşılamazsa, bakiye borç daha sonra ödenecek hakedişlerden aynı yöntemle kesilerek Kuruma ödenir.

...”

Mezkur Yönetmeliğin “Görevlilerin sorumluluğu” başlıklı 9 uncu maddesinde ise;

“(1) İdare veya ödeme makamı tarafından bu Yönetmeliğin 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddelerinde belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeden hakediş ödenmesi veya

kesin teminatın iade edilmesi halinde, ilgililer hakkında genel hükümlere göre işlem yapılır.”

denilmektedir.

30.6.2007 tarih ve 26568 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Seri: A 1 Sıra no’lu Tahsilat Genel Tebliğinin “V. Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları” bölümünde;

“4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 2.000,- liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.

...

Bu Kanun kapsamında hak sahiplerine 2.000 liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un 22/A maddesine istinaden, kapsamı bu Tebliğ’de belirlenmiş borçlarının 2.000 lirayı aşması halinde ödeme yapılmayacağı,

...

Vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin; 5018 sayılı Kanun kapsamına giren kurumların muhasebe birimlerince, diğer kurumların ödemeyi yapacak birimlerince aranılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanun’un 22/A maddesinin Maliye Bakanına verdiği “yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu getirme” yetkisine istinaden, Tebliğ’in bu bölümünün “4/i” alt bölümünde belirlenen alacak türlerinden yine aynı bölümün “4/ii” alt bölümünde belirlenen tutarın

üzerinde vadesi geçmiş borcun bulunması halinde, borçlunun talebinin bulunup bulunmadığına bakılmaksızın ödenecek tutardan, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgede belirtilen borç tutarını aşmamak üzere kesinti yapılarak ilgili tahsil dairesi hesabına aktarılması zorunluluğu getirilmiştir.

...

Bu Tebliğ ile zorunluluk getirilen vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara, borçlunun bağlı olduğu takibe salahiyetli tahsil dairesince idari para cezası tatbik edilecektir.

Buna göre, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara, her bir ödeme/işlem için ayrı ayrı olmak üzere belgenin aranılması gereken yılda uygulanacak olan idari para cezası tutarı esas alınarak idari para cezası tatbik edilecektir." denilmektedir.

Mezkur Genel Tebliğe göre; 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında, uygulanacak idari para cezası tutarı yılı itibarıyla TL olarak belirlenmiştir.

Yukarıda ifade edilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Yönetmelik ve Tebliğe tabi kamu kurumlarının hakediş ödemesi sırasında işverenlerin ve hak sahiplerinin vergi ve sosyal güvenlik prim borcunun olup olmadığını sorgulamak zorunda olduğu, zorunluluk getirilen vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme yapamayacakları, söz konusu belgenin muhasebe birimince aranacağı, zorunluluk getirilen vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme yapanlara her bir belge için yılında TL idari para cezası verileceği, hakediş ödemesinden önce işvereninKurumuna prim borcunun olup olmadığının sorgulamasını yapmadan ödeme yapanlara genel

hükümlere göre işlem yapılacağı, işverenin veya hak sahibinin sorgulama sonucunda borcu olduğu anlaşılması halinde rızası aranmaksızın borcunun hakedişinden kesinti yapılarak ilgili daireye yatırılacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; sorumlu Muhasebe Yetkilisi tarafından gönderilen savunmada; “.....” işi ihalesi kapsamında ilgili firmanın kamu zararı tespit tarihlerindeKurumuna olan borcunun üzerinde belediyeden hak ettiği alacak miktarının bulunduğu, firmaya hakediş ödemesi yapılmadan önce yapılması gereken borç sorgulamasının ilgili işte çalıştırılan personellerin maaşlarının ödenebilmesi için yapılmadığı, hakediş ödemelerinde nakit durumu yeterli olmadığı durumlarda öncelikle işçi alacaklarının ödenmesinin esas olduğu, gönderilen kamu zararı tablosuna bakıldığında ve numaralı ödeme emirlerindeki meblağların mükerrer olarak toplandığı, aylık ortalama TL sigorta primi tahakkuk eden firmanın sanki numaralı ödeme emrinde TL sigorta primi tahakkuk ettiği, numaralı ödeme emrinde TL tahakkuk ettiği, numaralı ödeme emrinde TL tahakkuk ettiği ifade edildiği, ancak olması gerekenin sadece numaralı ödeme emrinde bulunan firmanın üç aylık toplam sigorta primi tutarının TL olması gerektiğini, diğer yandan Belediyenin nakit durumu müsait olduğu tarihlerde, örneğin tarihinde TL, tarihinde TL, firmanınPrim borcunun ödendiğini, aynı zamanda tarihinde firmaya yapılan ödemede borç sorgulaması yapıldığını ve FirmanınKurumuna borcunun bulunmadığının anlaşıldığı bu sebeplerle kamu kaynağında artışa engel veya azalışa sebep olunmadığından aksine kamu alacağının tamamen gecikme zammı ile birlikte tahsilatı yapıldığından ötürü herhangi bir kamu zararının oluşmadığı ifade edilmiştir.

Savunma ve ilgili belgelerin değerlendirilmesi sonucunda, sorguda izah edilmesi istenen hakediş ödemesi sırasında borcu olmasına rağmen kesinti yapılmadan ödeme yapılması

sonucu oluşan kamu zararına ilişkin firmanın borcunun tarih ve nolu muhasebe işlem fişiyle TL ve tarih venolu muhasebe işlem fişiyle TL olarakKurumuna ödendiği, dolayısıyla herhangi bir kamu zararına sebebiyet verilmediği anlaşılmıştır. Sorgu konusu hususla ilgili kamu zararı oluşmadığı ve yapılan işlemlerin yasal düzenlemelere uygun olduğu değerlendirildiğinden; konunun Bakanlığına, Bakanlığı ile Kurumuna yazılmasına gerek bulunmamaktadır.

Bu itibarla; İşvereninKurumuna prim borcu olmasına rağmen İdarenin, hakediş ödemesinden önce işvereninKurumu ileBakanlığına borç sorgulaması yapmadan hakediş ödemesi yapması sonucu oluşan TL kamu zararına ilişkin yapılan savunmalar yeterli görüldüğünden, hesap ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygun olduğuna, bu tutarla ilgili ilişilecek bir husus bulunmadığına;

İř bu ilamın tebliğ tarihinden itibaren aynı Kanunun 55 inci maddesi gereğince altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.